

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2406-06 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

בקשה מס' 18

בפני כבוד השופט דורון חסדאי

המבקש שלי נחום, עו"ד – נאמן

נגד

המשיבים

1. מרקדו נסים רום – החייב
ע"י ב"כ עו"ד איתן שוויץ

2. רינה מרקדו
ע"י ב"כ עו"ד אלכסנדר בורוכוביץ'

ובעניין

3. כונס נכסים רשמי תל אביב

1

פסק דין

2

3 בפני בקשת הנאמן לנכסי החייב מר מרקדו נסים (להלן: "הנאמן" ו"החייב" בהתאמה) כי אורה על

4 ביטול הענקה שביצע החייב לכאורה בזכויותיו בדירת מגורים הרשומה כיום על אשתו, הגב' מרקדו

5 רינה (להלן: "המשיבה"), ברח' אוסטשינסקי 25 בראשון לציון, גוש 3925 חלקה 478 תת חלקה 16

6 (להלן: "הדירה" או "הנכס"), באשר רישום הדירה על שם המשיבה הינו רישום פיקטיבי.

7

רקע עובדתי בקצירת האומר

8

1. בשנים 1983-1984 נקלע החייב לקשיים כלכליים בעקבות ניהול עסקי כושל.

9

2. בשנת 1986 עזב החייב את הארץ ועבר לארצות הברית.

10

3. בשנת 1990 חזר החייב ארצה, והחייב והמשיבה רכשו יחד בית ברח' אלקלעי בראשון לציון, כאשר על

11 הבית נרשמה משכנתא לטובת בנק הפועלים.

12

4. מאוחר יותר, משלא עמוד החייב והמשיבה בתשלומי המשכנתא, כונסה הדירה בכינוס נכסים על ידי

13 ב"כ הבנק דאז, עו"ד סטמרי. הדירה נמכרה לאחר אישור ראש ההוצאה לפועל ביום 27.6.2001. מדירה

14 זו לא נותרה תמורה לחייב ולמשיבה.

15

5. ביום 20.05.2001 חתמה המשיבה על הסכם מכר לרכישת דירת מגורים ברח' אוסטשינסקי בראשון

16 לציון, היא הדירה מושא בקשת ביטול ההענקה דנן, כמפורט לעיל, כנגד הסך של \$172,000 (דולר

17 ארה"ב). הדירה נרשמה על שם המשיבה. אופן התשלום סוכם כדלקמן:

18

סך השווה ל-\$50,000 במעמד חתימת החוזה.

19

סך השווה ל-\$50,000 לא יאוחר מיום 10.6.2001.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 06-2406 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

- 1 סך השווה ל-\$50,000 לא יאוחר מיום 10.7.2001.
- 2 סך השווה ל-\$22,000 ישולם ביום מסירת החזקה בדירה.
- 3 6. במקביל, באותה התקופה, הסתבך החייב בעולם הפשע, והיה שותף בפרשת מרמה, במסגרתה החייב,
 4 יחד עם שלושה אנשים נוספים, התחזו ליורשים חוקיים של אנשים שנפטרו (לאחר קבלת מידע מוקדם
 5 על כך, שהשיג אחד השותפים, שעבד כבנקאי), ובאמצעות זיוף תעודות זהות וזיוף צווי ירושה, משכו
 6 כספים מחשבונות בנק של הנפטרים בהיקף של כ- 3.2 מיליון ₪ - **סך של 2,191,000 ₪ נגנבו בחודשים**
 7 **מאי-יולי 2001, וסך של 1,026,000 ₪ נגנבו לאחר מכן.**
- 8 7. חלקו של החייב בתרמית בא לידי ביטוי בחלק המעשי- החייב הוא זה שהגיע לבנקים השונים בליווי
 9 המסמכים המזויפים ומשך את הכספים בפועל (להלן: "מעשה התרמית").
- 10 8. החייב ויתר השותפים הורשעו בהליך פלילי (ת.פ. 02-40073) כאשר לאחר מכן הוגש ערעור לעליון- ע"פ
 11 9788-03. בסופו של יום, במסגרת פסק דינו של בית המשפט העליון, נדון לשלוש שנות מאסר בפועל.
 12 כעולה מתעודת השחרור של החייב, החייב ריצה את עונשו בגין מעשה זה (וככלל הנראה גם בגין עבירה
 13 נוספת) בין התאריכים 16.1.06-26.11.02. כן נקבע במסגרת ההליך הפלילי כי חלקו של החייב במעשה
 14 התרמית עמד על הסך של 60,000 ₪.

בקשת צו איסור הדיספוזיציה

טענות הנאמן

- 15
- 16
- 17 9. עוד קודם לבקשת ביטול ההענקה, הגיש הנאמן בקשה למתן צו איסור דיספוזיציה במסגרת בקשה 11
 18 בתיק פשיטת הרגל דנן. כאשר כבר במסגרת הבקשה לצו איסור דיספוזיציה הציג הנאמן את ראשית
 19 טענותיו לעניין ביטול ההענקה המבוקש.
- 20 10. לטענת הנאמן, מחקירת החייב במשרדי הנאמן על מעשה התרמית, הודה החייב בפניו כי גנב כספים
 21 משישה בנקים, כאשר בעבור כל בנק קיבל את חלקו בסך של 70,000 ₪, ובסך הכל 350,000 ₪, כאשר
 22 מאוחר יותר במהלך החקירה, חזר בו ואמר שקיבל בסך הכל את הסך של 300,000 ₪. זאת, על אף
 23 שבמסגרת ההליך הפלילי מתואר שהחייב קיבל את הסך של 60,000 ₪ בגין חלקו בפרשת התרמית.
- 24 11. לדעת הנאמן, בשים לב לסמיכות המועדים שבין רכישת הדירה (הסכם המכר נחתם כאמור לעיל
 25 במהלך חודש מאי 2001), לבין מכירת דירת המגורים הקודמת של החייב ואשתו במסגרת כינוס נכסים
 26 בגין אי עמידה בתשלומי המשכנתא לבנק המשכן (מכר דירה זו אושר ביום 27.6.2001 על ידי ראש
 27 ההוצאה לפועל), כאשר ברי כי בשלב זה החייב ואשתו הינם חסרי כל, ובוודאי חסרים סכומים
 28 משמעותיים היכולים לשמש אותם להחזיר את חובותיהם או לכל הפחות לפדות את דירת מגוריהם,
 29 ונוכח הודאת החייב בדבר קבלת הכספים בגין מעשה התרמית, אשר אירעה כזכור אף היא בתקופת
 30 המכירה, בין החודשים מאי-יולי 2001 ואף לאחר מכן, יש להסיק כי רכישת הדירה לא נעשתה אלא
 31 בכספי החייב שקיבל בגין חלקו בתרמית.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2406-06 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

12. עוד ציין הנאמן כי במסגרת חקירתו טען החייב שאשתו רכשה את הדירה מכספי אביה, אולם משביקש הנאמן את מספר הטלפון של אשת החייב על מנת לחקור אותה על כך, סירב החייב לעשות כן. בנוסף עלה מחקירת החייב כי הוא ואשתו מתגוררים בדירה עד היום, אולם לטענת החייב הוא ואשתו הינם פרודים, והחייב שוכר מאשתו חדר בדירה, בתמורה לדמי שכירות חודשיים.

תגובות המשיבה והחייב בבקשת צו איסור הדיספוזיציה

13. לטענת המשיבה, הסכום שקיבל החייב לחלקו בגין מעשה התרמית עומד על הסך של 60,000 ₪ בלבד, כפי שנקבע בהליך הפלילי, כאשר לעניין זה מבקשת המשיבה להסב את תשומת הלב לקביעת בית המשפט דשם לכך שהחייב נוצל על ידי עבריינים, ולכך שלא אותרו כל הכספים שנגנבו חרף מאמצים שנעשו לשם כך.

14. עוד ציינה המשיבה בתגובתה כי הדירה נרכשה מכספי הוריה, כי ברשותה פס"ד משנת 1997 המעיד כי לה ולחייב אין רכוש תשותף, כי לא חלה בינה לבין החייב הלכת השיתוף, וכי החייב מתגורר בדירתה מטעמים הומניים בלבד, לאחר פניה מטעם הסנגוריה הציבורית אליה עם שחרורו, ובסיוע עובדת סוציאלית. תגובה זו לא נתמכה בתצהיר.

15. החייב בתגובתו טען כי במהלך החקירה הטעה אותו הנאמן לחשוב כי קיבל בעד כל בנק ממנו גנב סך של 70,000 ₪, שכן נאמר לו שכך כתוב בפסק הדין, כאשר לטענת החייב הוא אמר שאיננו זוכר, וייתכן שזהו הסכום. עוד הלין החייב על כך שהנושא כבר נבחן בעבר על ידי המנהלת המיוחדת ולא ברור מדוע יש צורך בביצוע חקירות נוספות. תגובה זו לא נתמכה בתצהיר. כבר עתה יוער כי עניין זה לא בא זכרו במסגרת דו"ח החקירה שצירף המנהל המיוחד לבקשתו.

16. לאחר תגובת הכנ"ר בבקשה, בה עמדת האחרון על אי הצגת אסמכתאות לרכישת הדירה ואי הגשת תצהיר מטעם החייב והמשיבה, הגישה המשיבה ביום 7.4.14 תצהיר, במסגרתו חזרה על עמדתה בבקשה, וכן צירפה מספר אסמכתאות הנחזות ככל הנראה להוות אסמכתאות בגין רכישת הדירה (במסגרת צירוף התצהיר לא צירפה המשיבה התייחסות מילולית לעניין האסמכתאות, והן צורפו ללא הסבר וביאור).

17. לאחר שהוגש תצהירה של המשיבה ביצע החייב בדיקות נוספות מטעמו, לרבות חקירת המשיבה.

18. בעקבות זאת, ביום 20.8.14 הגיש המנהל המיוחד בקשה לביטול הענקה. ביום 21.8.14 ניתן צו איסור דיספוזיציה בעניין הזכויות בדירה.

הבקשה לביטול הענקה

19. במסגרת בקשתו חזר הנאמן על עיקרי בקשתו לצו איסור דיספוזיציה, כאשר הוסף כי לאחר חקירות שערך בנושא קבלת התמורה בסך של 60,000 ₪ כאמור בהליך הפלילי, עולה כי סכום זה נקבע לאחר חקירת החייב במשטרה ביום 13.9.01, שם טען החייב כי זהו הסכום שקיבל, וכי שנתיים לאחר מכן,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 06-2406 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

- 1 במסגרת חקירתו בביהמ"ש במחוזי בת"א בהליך הפלילי, חזר החייב על טענה זו, כאשר התביעה
2 קיבלה את הטענה בלי לנסות לסתור אותה, וכך למעשה אין ראייה אובייקטיבית בדבר חלקו של החייב
3 בשלל בהתקבל ממעשה התרמית. עוד טוען הנאמן כי משיחה טלפונית שערך עם נציג מהפרקליטות,
4 נאמר לו שלעניין ההרשעה לא הייתה חשיבות מבחינת הפרקליטות לסכום המדויק אותו קיבל החייב
5 בגין חלקו בפרשה.
- 6 20. עוד הוסיף הנאמן כי במסגרת חקירתו את המשיבה ביום 19.5.14, טענה האחרונה כי היא רכשה את
7 הדירה באמצעות סך של 90,000 ₪ שעמדו לרשותה בבנק הפועלים, וכן בעזרת הוריה, כאשר חרף
8 בקשתו, עד היום לא הציגה המשיבה אישור על הסך של 90,000 ₪ שעמדו לרשותה לטענתה בבנק.
- 9 21. כמו כן גרסה זו סותרת את גרסת החייב באשר למקורות המימון של הדירה. כך, בחקירת החייב
10 במשרדי הנאמן טען האחרון כי הדירה נרכשה מכספי הוריה של אשתו, בעוד שבחקירת החייב במסגרת
11 ההליך הפלילי שהתנהל בבית המשפט המחוזי טען כי החייב כי הדירה מומנה באמצעות הוריה של
12 אשתו, אחותה, ודודה שלה שהינה הבעלים של חברת התעופה טאוור.
- 13 22. בנוסף התייחס הנאמן לאסמכתאות לתשלום שהציגה אשת החייב במסגרת תגובתה לתגובת הכנ"ר
14 בבקשת צו איסור הדיספוזיציה;
- 15 **העתק שיק בנקאי על הסך של 206,900 ₪, שמועד פירעונו 20.5.01** - השיק שולם למוכרים באמצעות
16 עו"ד אהרון אליעזר. לטענת המשיבה בחקירתה מדובר בכספים שהעבירו הוריה לעו"ד אליעזר, וזאת
17 לבקשת המוכרים, אשר ביקשו כי התשלום יבוצע באמצעות שיק בנקאי. ברם, אין כל תיעוד על מקור
18 הכספים, ולא הובהרה הסיבה בגינה היה צריך להשתמש בשיק בנקאי חלף הפקדה ישירה על ידי
19 הוריה של המשיבה. המשיבה בחקירתה סירבה להסרת חיסיון עו"ד - לקוח כנגד עו"ד אהרון אליעזר
20 לעניין זה.
- 21 **מסמך המציין הפקדה במזומן בסך של 49,750 ₪** - פרטי מבצע ההפקדה נחתכו, ברם מצוין כי שמו
22 הפרטי של המפקיד הינו יעקב, זאת לאביה של המשיבה קוראים רחמים נחתומי.
- 23 **אישור מטעם המוכרים כי קיבלו את הסך של 414,662.8 ₪** - מקור יתרת הסכום אינו ידוע. הנאמן
24 הוסיף כי לאחר קבלת סכום זה ככל הנראה שולם יתר הסכום, בסך של 209,750 ₪ באמצעות נטילת
25 משכנתא מבנק משכן.
- 26 **שיק בנקאי בסך של 22,000 \$** גם כאן מקור הסכום אינו ידוע, שכן ספח השיק הוסר. לא ידוע מי
27 ביקש להנפיק את השיק ומאיזה חשבון נמשך סכום השיק.
- 28 23. זאת ועוד, בחקירת אשת החייב טענה האחרונה כי בתקופה בה רכשה את הדירה לא היה לה שום קשר
29 עם החייב, והקשר התחדש רק בשנת 2006, עת החייב השתחרר מהכלא.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 06-2406 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

24. דא עקא, מחקירה שערך הנאמן למוכר הדירה, מר רולניק, ביום 13.5.14, טען מר רולניק כי אשת החייב רכשה את הדירה יחד עם החייב, כי החייב היה שותף לתהליך, ואף כאשר סיירו החייב ואשתו בדירה, טען החייב כי האמבטיה אינה לטעמו והוא מעוניין לשפצה.

תגובת המשיבה

25. לטענת המשיבה, הנאמן לא הרים את הנטל המוטל עליו להראות כי הדירה נרכשה מכספי החייב. כמו כן, משנקבע במסגרת הליך הפלילי בבית המשפט המחוזי בת"א- בת.פ. 40072-02, כי החייב קיבל לידיו את הסך של 60,000 ₪, מושתק הנאמן מהעלאת טענה הסותרת החלטה זו.

26. אשר לטענת הנאמן כי החייב היה שותף להליך המכירה, נטען כי אין להכיר בעדות שמיעה.

27. ביני לביני יוער כי המשיבה בחרה שלא להגיב לסתירה שבין טענותיו של מוכר הדירה, מר רולניק, בדבר רכישת הדירה יחד עם החייב, כאשר בחקירתה טענה שהחייב ביקר בדירה לראשונה בשנת 2006, וכן לא הגיבה לתמיהות הנאמן בדבר המקורות הכספיים לרכישת הדירה, בהתייחס לנספחים שצירפה לתצהירה במסגרת הבקשה לצו איסור דיספוזיציה. כל שחזרה עליו המשיבה היה כי הדירה נרכשה מכספי הוריה ומכספי משכנתא, כאשר הוסיפה כי הדירה נרכשה גם מכספי תמורת הדירה הקודמת.

תגובת החייב

28. בתגובתו מלין החייב כנגד פרוטוקול החקירה, בו נכתב כי החייב עצמו הודה כי קיבל את הסך של 300,000 ₪. לטענת החייב, אין לקבל את דבריו בפרוטוקול, שכן הרישום בדבר קבלת הסך של 300,000 ₪ הינו "רישום מפי הנאמן", וחתומת החייב על הפרוטוקול נעשתה כאשר היה נסער, ו"לא היה במצב נפשי ובערנות שאפשרה לו לנהל דין ודברים על תוכן הפרוטוקול". לעניין זה מפנה החייב לתצהיר שנתן בעניין ושצורף לתגובתו. כאן המקום לציין כי מעיון בתצהיר (שהוגש במקור במסגרת בקשה 19, בקשה להחלפת הנאמן) טוען החייב כי סובל מאובדן זיכרון, לחצים וחרדות בשל אירוע מוחי שעבר, וכי נוכח זאת, כמו גם חקירתו הקשה והמלחיצה של הנאמן, אמר את שאמר.

29. עוד טוען החייב כי מכל מקום הסכום אותו קיבל כתוצאה מפרשיית המרמה כבר הוכרעה במסגרת ההליך הפלילי, שכן החייב ביצע את שביצע בשליחות מארגני התרמית, שאף עקבו אחריו ביציאתו מהבנק ולא אפשרו לו ליטול נתח גדול יותר מהכספים שגנב.

30. לבסוף טוען החייב כי אף אם הוא והמשיבה הינם בני זוג, הרי שהם סיגלו לעצמם אורח חיים של הפרדה רכושית מוחלטת.

תשובת הנאמן המשלימה

31. בתגובתו המשלימה עמד הנאמן על כך שהחייב והמשיבה אינם מתייחסים למקורות מימון רכישת הדירה, או לסתירה בגרסאות שהעלו לעניין זה, חרף התמיהות בעניין עליהם הצביע בבקשתו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 06-2406 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

32. כמו כן טען הנאמן כי ההכרעות במסגרת ההליך הפלילי אינם מהוות מעשה בית כנגדו, באופן המשתיק אותו מלטעון כנגד הסכום שקיבל החייב בגין חלקו במעשה התרמית, שכן אין מתקיימים במקרה דנן יסודותיו של 'השתק פלוגתא'. בעניין זה מפנה הנאמן לע"א 9656/08 **מדינת ישראל נ' ג'מאל עמיר קאזם חלף סעידי** (15.12.11), ולע"א 2576/03 **אהובה וינברג נ' באפוטרופוס הכללי לנכסי נפקדים** (21.2.07).
33. עוד לטענת הנאמן, הרי שהוא עומד הוא בנטל הראיה הנצרך להליך אזרחי, קרי, מאזן ההסתברויות.
34. ביום 20.7.15 התקיים בפני דיון בבקשה, במסגרתו נחקרו מוכרי הנכס, מר וגברת רולניק.
35. ביום 21.7.15 הוגשו סיכומי הנאמן, במסגרתם חזר על טענותיו כאמור לעיל.
36. ביום 27.8.15 הוגשו סיכומים מטעם החייב, במסגרתם ביקש להדגיש, בנוסף על האמור לעיל, כי לטובת הגב' מרקדו פסק דין המסדיר את זכויותיה בנכסיה וכי מעיון בפסקי הדין שניתנו בבית המשפט המחוזי ובבית המשפט העליון בעניין מעשה התרמית ניתן ללמוד כי היתה חשיבות לחלקו של אחד משהתופים במעשה, וזאת כחלק מעוצמת העונש שהושתה על כל שותף. בהקשר זה מפנה החייב לחלקים מפסקי הדין הקובעים כי החייב נוצל בידי שותפיו. עוד ביקש החייב להדגיש כי גם במסגרת תביעה שנוהלו כנגד שותפו האחר למעשה התרמית, פנחס מיירה, עולה כי החייב נחקר שוב, ואף עומת במשטרה עם אותו שותף על חלקו בתמורה שהתקבלה ממעשה המרמה, לרבות לעניין הדירה שנרכשה על ידי המשיבה, כאשר השופט שדן באותו התיק דשם נתן אמון בעדות החייב (ר' : ת.פ. 40072/02 מ"י **נ' פנחס מיירה**, (2.6.2005). לבסוף טען החייב כי נוכח פרק הזמן שחלף אין להשית על המשיבה נטל ראייתי של ממש, וכי אף אם הועברו כספים למשיבה, הרי שהם על חשבון חוב מזונות שנצבר כלפיה בשנים 1986-1990. עוד הפנה החייב לתצהירו מיום 17.9.14 (שהוגש במקור במסגרת בקשה 19, והוגש שוב במסגרת תגובת החייב לבקשת ביטול ההענקה).
37. ביום 18.10.15 הוגשו סיכומים מטעם המשיבה, במסגרתם חזרה בכלליות על טענותיה כאמור לעיל.
38. ביום 18.11.15 הוגשו סיכומים מטעם הכנ"ר. לדעת הכנ"ר, לאור העולה מטענות הנאמן והמשיבים, יש להעביר את נטל ההוכחה למקור מימון רכישת הדירה אל כתפי המשיבה והחייב. בנוסף, לטענת הכנ"ר, יש להחיל את הלכת השיתוף על הדירה מושא הבקשה, כך שלחייב בכל מקרה מוקנים 50% מן הזכויות בדירה אף בהיעדר רישום פורמאלי, וזאת מכוח הנתונים הבאים: בני הזוג רשומים כנשואים עוד משנת 1972 במרשם האוכלוסין; המשיבה לא פתחה בהליך גירושין בבית הדין הרבני זה שנים, על אף שהטענה כי בני הזוג הינם פרודים עלתה עוד בשנות ה-90; פסק הדין ההצהרתי אליו מפנים החייב והמשיבה לעניין נכסיה, הינו פסק דין שניתן בבית משפט השלום בשנת 1997, והעוסק בהפרדה במיטלטלין בלבד; קיימת סתירה בטענות המשיבה כי מחד היא החייב נשאר בקשרי ידידות במסגרתם הוא סייע/ייעץ לה בעניין הדירה, ומאידך היא מדגישה את הניתוק החרף השורר ביניהם; המשיבה לא הגישה תביעת חוב למזונות במסגרת ההליך דנן.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2406-06 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

דיון והכרעה

הפן הנורמטיבי

39. סעיף 96 לפקודת פשיטת הרגל, העוסק בהענקה בטלה, קובע כהאי לישנא:

(א) העניק אדם נכסים ונעשה פושט רגל לפני שעברו שנתיים מיום ההענקה, ההענקה בטלה כלפי הנאמן.

(ב) העניק אדם נכסים ונעשה פושט רגל אחרי שעברו שנתיים ולפני שעברו עשר שנים מיום ההענקה, ההענקה בטלה כלפי הנאמן, אם לא הוכיחו התובעים מכוח ההענקה כי בזמן שנעשתה ההענקה היה המעניק כשר-פרעון של כל חובותיו בלי להיזקק לנכס הכלול בהענקה וכי משנעשתה ההענקה עברה זכות המעניק באותו נכס לנאמן על ההענקה.

(ג) "הענקה", לענין סעיף זה – לרבות כל העברה, אך למעט הענקה –

(1) בשל נישואין ולפניהם;

(2) לטובת קונה או בעל שעבוד בתום לב ובתמורה בת-ערך;

(3) לאשת המעניק או לילדו או לטובתם, של נכס שהגיע למעניק אחרי נישואיו בזכות אשתו.

40. על מהותו של מוסד ביטול הענקה בהליכי פשיטת רגל והרציונאליים העומדים מאחוריו, עמד בית המשפט העליון, בין היתר, באחד מפסקי הדין המרכזיים שיצאו בעניין, במסגרת ע"א 5709/99 לוינ' נ' שילר, עו"ד, פ"ד נה(4) 925, 938-939 (להלן: "עניין לוינ").

וכך נכתב:

"מטרתו של סעיף 96 הינה לבטל בתנאים מסוימים הענקות נכסים שנעשו על-ידי חייב ללא תמורה נאותה לפני תחילת פשיטת הרגל, אשר תוצאתן הינה הקטנת מאסת הנכסים שלו, תוך סיכון כי כאשר ייכנס לפשיטת רגל תעמוד יתרה קטנה יותר לחלוקה בין נושיו. הרעיון ביסוד הוראה זו הוא, בתמצית, כי בגדר התקופה הקובעת הקודמת לתחילת פשיטת הרגל הענקת נכס על-ידי חייב ללא תמורה או בתמורה מופחתת פוגעת בכושר הפירעון שלו כלפי נושיו ומצדיקה את ביטולה כדי לקדם את אינטרס הציבור בהגנה על הנושים בכפוף לנסיבות מיוחדות שעניינן יידון להלן (ש' לוינ, א' גרוניס פשיטת רגל [23], בעמ' 309 ואילך)".

ובהמשך נכתב:

"ההענקה שבה מדבר סעיף 96 אינה מחייבת קיומה של כוונת תרמית מצד המעניק במובן של העדפת נושה אחד על פני אחרים, או אף כוונה להבריח נכסים מפני הנושים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2406-06 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

1 או כל פגיעה אחרת בעיקרון מוסרי. גם קיומם של טעמים אובייקטיביים להעברת
2 נכס, שאינם קשורים בנושים, עשוי להכשיר את הקרקע לביטול הענקות (I.F.
3 Fletcher The Law of Insolvency [26], at p. 228). תמצית הרציונל לביטול
4 ההענקות היא בכך כי בפרק זמן מוגדר הקודם למעשה פשיטת רגל, כאשר אדם יודע
5 שמצבו הכלכלי מצוי בשפל, עליו להיות בראש ובראשונה הוגן כלפי נושיו בטרם יהא
6 נדיב כלפי קרוביו, ועליו לדאוג לשלם את חובותיו בטרם ייתן מתנות לאחרים".

7 לעניין נטל ההוכחה בדבר התמלאות התנאים בבקשת ביטול הענקה, נקבע:

8 "לעניין נטל ההוכחה יש להבחין בין שני התנאים החלופיים שיש להוכיחם כדי להגן
9 על הענקה מפני ביטול. לעניין התנאי הראשון משמיע סעיף 96(ב) עצמו כי הנטל הוא
10 על מקבל ההענקה להוכיח את כשרות-הפירעון של החייב בעת ההענקה אם ברצונו
11 למנוע את ביטולה. נטל השכנוע בעניין זה רובץ על המערערת המתנגדת לביטול
12 ההענקה (לוי וגרוניס בספרם הנ"ל [23], בעמ' 315; ע"א 255/69 פיק נ' הנאמן לנכסי
13 שמואל פיק, פושט-רגל [15]). אשר לסייג האחר להגדרת הענקה שניתן לבטלה, הדין
14 בהעברה לקונה בתום-לב ובתמורה, לא פירש המחוקק על מי נטל ההוכחה להוכחת
15 הסייג. שאלה זו נדונה בע"א 5578/93 נדב נ' הנאמן על נכסי פושט-הרגל אליעזר נדב
16 (להלן – פרשת נדב [16]). כאן הוכרע ברוב דעות כי על הנאמן, בתורת מעוניין בביטול
17 ההענקה, להוכיח את כל היסודות העובדתיים שבבסיס עילת תביעתו, לרבות
18 היסודות השליליים שבמסגרת החריגים המפורטים בסעיף 96(ג). אלא שמאחר
19 שמדובר ביסודות שליליים, שלעתים מצויים בידיעתו המיוחדת של הצד שכנגד, כמות
20 ההוכחה הנדרשת מהנאמן כדי לצאת ידי חובת הראיה המוטלת עליו היא קטנה, ואם
21 לא תובא ראיה לסתור מצד הנתבע, יורם נטל השכנוע החל עליו (ראה גם לוי וגרוניס
22 שם [23], בעמ' 317)" (ההדגשות אינן במקור- ד.ח.)

23 [עוד לעניין זה ר' ע"א 5578-93 נדב נ' הנאמן על נכסי פושט הרגל אליעזר נדב ואח',
24 פ"ד מט(2) 459; א. גרוניס וש. לוי "פשיטת רגל", מהדורה שלישית, הוצאת חברה
25 ישראלית להכשרה מקצועית בע"מ, 2010, עמ' 326-325].

26 בפש"ר (תל אביב) 1395/08 עו"ד אלון ריחני נ' יורם הר מלך (בפש"ר) ואח' (פורסם בנבו, 7.5.16),
27 נפסק בין היתר, כי הפקודה מבחינה בין הענקות שבוצעו עד שנתיים לפני פשיטת רגלו של החייב,
28 שדין בטלות בלא קשר לשאלת כושר פרעונו של החייב באותה עת, לבין הענקות שבוצעו בתקופה
29 שבין שנתיים עד עשר שנים קודם לפשיטת הרגל, שאזי בטלותן מותנית בשאלת כושר פרעונו של החייב
30 במועד ביצוע ההענקה. כן נפסק שם כי "ודוק, הנטל להוכיח את כושר הפרעון במועד ביצוע ההענקה
31 מוטל על מי שקיבל את אותה הענקה, קרי, על הנתבע, ולא על הנאמן בפשיטת רגל: "נטל ההוכחה
32 בעניין זה מוטל על מקבל הענקה אשר מבקש כי הנכס יישאר בידי (ע"א 255/69 פיק נ' הנאמן

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2406-06 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

1 לנכסי שמואל פיק, פ"ד כג(2) 803 (1969); ע"א 570/99 הנ"ל בעמוד (950-951) (ר' גם ע"א 3496/12
2 עו"ד עמית סייג נ' עו"ד איתן ארז נאמן בפש"ר (פורסם בנבו, 8.4.13).

מן הכלל אל הפרט – דיון והכרעה

41. במרכז בקשתו מבקש למעשה הנאמן לטעון כי הדירה נרכשה דה פקטו מנכסי החייב, כך שלמעשה הוא
5 הבעלים האמיתיים של הדירה, וכי רישום הדירה על שם אשתו-המשיבה, הינו רישום פיקטיבי, ונועד
6 להרחיק את הנכס ממסת נכסי החייב ולהבריחו מנושיו, ולפיכך דין רישום זה כדין הענקה שדינה
7 להתבטל מפני הנאמן, מכוח דיני פשיטת הרגל.

42. טרם שאדון בבקשה גופה, לאור הוראות סעיף 96 לפקודת פשיטת הרגל, אבהיר כי בניגוד לטענות
8 החייב והמשיבה, בכל הנוגע למימד הזמן שבבקשה, הרי שהבקשה דנן עומדת בתנאי הסף לפי סעיף
9 96(ב) כי ניתן להגיש בקשות לביטול הענקה עד עשר שנים מיום שנעשה החייב פושט רגל. זאת, שכן
10 רכישת הדירה והתשלום עבורה בוצעו בשנת 2001, בעוד שהחייב הגיש את בקשתו לפשיטת רגל בשנת
11 2006, וצו כינוס לנכסיו ניתן בשנת 2007. לעניין זה תשומת הלב כי חל בענייננו כלל הייחוס לאחור
12 בהתאם לסעיף 84 לפקודת פשיטת הרגל, לפיו יראו פשיטת רגל כחלה למפרע מהזמן שבו נעשה מעשה
13 פשיטת רגל שבגללו ניתן צו כינוס, כאשר לפי סעיף 4)5 לפקודת פשיטת הרגל, "מעשה פשיטת רגל"
14 הינו, בין היתר, בקשת חייב להכריזו כפושט רגל.

43. לאחר שנתתי דעתי לכל טענות הצדדים בין היתר כפי שהובאו לעיל והתרשמתי מן העדויות שבאו
16 בפני, מצאתי כי דין בקשת הנאמן להתקבל.

44. פתח דבר יודגש, כי משקלן של העדויות ומהימנותם של העדים נתונים לשיקול דעתה של הערכאה
18 הדיונית. בית-המשפט מכריע בעניין זה "על פי התנהגותם של העדים, נסיבות הענין ואותות האמת
19 המתגלים במשך המשפט".

"אותות האמת" – אינם אך ורק "אותות וסימנים" הבאים לכלל ביטוי בהתנהגותו של העד על דוכן
21 העדים. משמעותו של המושג הינה רחבה ו"עיקר הכוונה למסקנות אותן ניתן להסיק ממכלול
22 הנתונים העובדתיים, ומן ההסברים לסוגיהם, הנפרשים לפני בית המשפט והמאמתים או סותרים
23 גירסתיו של העד".

תהליך בדיקת הראיות איננו אקט אוטומטי של מיון על פי סיווג כללי של הראיה, אלא בחינה מושכלת
26 של תוכן הדברים. כך ניתן לדלות מתוך עדות דברים המתקשרים עם ראיות אחרות ומחזקים אותם.
27 (ר': י. קדמי "על הראיות – הדין בראי הפסיקה", מהד' תש"ע – 2009 עמ' 1825-1830).

קדמי בספרו הנ"ל מציין 4 מבחנים בסיסיים לבחינת מהימנותו של עד:

מבחן ההתרשמות - התרשמות ישירה ובלתי אמצעית מן העד על דוכן העדים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 06-2406 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

1 מבחן ההשוואה החיצונית - השוואת דברי העד בבית המשפט עם דברים שאמר במקום אחר, או
2 דברים שאמרו עדים אחרים.

3 מבחן ההשוואה הפנימית - העמדת דברי העד במבחן של "הגיון שכל ישר ונסיון החיים".
4 מבחן האישייות - בדיקה והשלכה אפשרית של אופיו של העד ונגיעתו לעניין על מהימנות דבריו
5 (שם בעמ' 1833-1841).

6
7 בע"פ 9494/80, שוהמי נגד מדינת ישראל, פד"י לה (4) 70, נפסק לעניין זה כי:

8 "למותר להוסיף כי הביטוי "אותות האמת שנתגלו במהלך המשפט" אינו מתייחס
9 דווקא לסימנים העולים מפניו ותנועותיו של העד בזמן מתן העדות אלא
10 מתייחסים לתהליך ההשוואה של הדברים שהושמעו על ידי העד עם ראיות
11 אחרות או בחינתן על פי ההגיון ונסיון החיים העומד לבית המשפט לעזר בעת
12 שהוא מתמודד עם הראיות המחייבות סינון המסייעות להכרעה בין הגירסאות".

13
14 בע"א 1516/99 לוי נ. חג'אזי, פ"ד נה(4) 730, 748, נפסק בין היתר:

15 "הבחינה הפנימית" של העדויות ניזונה מהתרשמות מהעדים ומסימני האמת
16 המתגלים במהלך עדותם. "הבחינה החיצונית", נעשית באמצעות העמדת
17 העדויות מול מערך הנתונים האובייקטיבי, וזה תהליך ניתוח הגיוני, הניזון משכל
18 ישר ונסיון חיים".

19
20 על הליך בחינת העדות והסיבות למתן אמון בה או דחייתה, שנה בית המשפט, כבר בע"א 91/51
21 מדור חברה לבנין בע"מ נ' ביק, פ"ד ה 792, 796 (1951), בצינו:

22
23 "כי שאלת מהימנותם של העדים, היא דבר המסור ללב לבו של השופט, הוא אינו
24 חייב לאדם דין וחשבון על כך, ולפעמים אף לעצמו לא יגדיר את גורמיו ומחולליו
25 של חוסר-אמונו. מי מדד בשעלו את 'התנהגותו' של העד – זה ה-demeanour
26 המפורסם של סעיף 12 לפקודת העדות (פרק נ"ד) – ומי שקל בפלס את שעור
27 הנאמנות שבו? כאן, על כרחך, משתרע כר נרחב לאומדנותיו של השופט, ל'שודא'
28 שלו, לאותם ה'אימפונדרביליה' הבלתי נשקלים ובלתי נמדדים, הדברים
29 'הסמויים מן העין', שלא תמיד מגיעים הם לתודעה של השופט, ולעתים קרובות
30 פועלים מתחת לסף ההכרה שלו. לא תמיד יוכל אדם להסביר, מדוע אינו מאמין
31 לדברי חברו, ולא תמיד יהא מסוגל להצביע על מקור החשדנות שלו. יען כי, לגבי
32 רחשי אמון או אי-אמון בדברי הזולת, הקובע והמכריע הוא: הרושם הכללי
33 שקיבלת מן האיש ומן שיחו גם יחד; ורושם זה כוחו יפה בשלמותו ותמימותו
34 דווקא, והוא נפגם ומיטשטש על ידי ניתוח, שכלי-אנליטי, של חלקיו הבודדים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2406-06 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

- 1 ואם כך הוא הדבר, ... כל ההתרשמות הנפשית הפנימית הלזו - והיא ודאי אינה
2 נתונה לחקירה ודרישה על ידי מישהו אחר – כשרה ומותרת לשופט, בבואו
3 לשקול ולהעריך את מידת מהימנותם של העדים...”
- 4 45. ראשית תבחן הטענה כי החייב קיבל סכומי כסף גבוהים בגין מעשה התרמית. במסגרת טענה זו נשען
5 הנאמן על הודאת החייב במסגרת חקירתו, כי קיבל עבור כל בנק ממנה גנב, סך של 70,000 ₪ ובסך
6 הכל סך של 300,000 ₪. הנאמן מציין כי אומנם שגא החייב בחישוביו, שכן 70,000 ₪ עבור שישה
7 בנקים שנשדדו צריכים לעמוד סך הכל על הסך של 420,000 ₪, אולם לדידו אין הדבר מפחיד מעוצמת
8 ההודאה. לעניין זה מצאתי לקבל את טענת הנאמן כי הודאת החייב הינה אוטנטית, משהחייב נחקר
9 טרם שקיבל ייעוץ משפטי מעורך דין כפי שנעשה בהמשך הדרך, ומשהחייב חתם, בהיעדר ראייה אחרת
10 לסתור, מרצונו החופשי על פרוטוקול החקירה. לעניין זה יוער כי נתתי דעתי על טענת החייב כי כפי
11 שצוין אף בסיפת פרוטוקול החקירה, החייב היה נסער בעת החקירה, וכי כתוצאה מכך לא היה במצב
12 נפשי כדי לנהל דין ודברים על תוכן הפרוטוקול עליו חתם. יחד עם זאת, אינני סבור כי די בטענה כללית
13 זו כדי לאיין את תוכן החקירה ולהפכה ללא רלוונטית. אין די בעובדה כי חייב היה נסער בעת חקירתו
14 כדי להביא לקביעה משפטית השוללת את נפקות חתימתו על גבי פרוטוקול החקירה, או הקובעת כי
15 החייב לא היה מודע לתוכן הדברים עליהם חתם, ולמצער לא יכול היה, לדרוש תיקונים לגבי תוכן
16 הפרוטוקול. כמו כן, בכל הנוגע לטענות החייב בדבר בעיות זיכרון, משמדובר בטענות שברפואה,
17 ומשהחייב לא הציג מסמך רפואי לעניין זה, לא מצאתי ליתן משקל של ממש לטענה זו.
- 18 46. בהקשר להודאת החייב בפני הנאמן, אותה מצאתי כהודאה אותנטית ותקפה, הרי שהלכה היא כי
19 הודאת בעל דין הינה התבטאות של בעל דין בעל"פ, בכתב או בהתנהגות שיש בה משום הודאה בקיומה
20 של "עובדה" במובן הרחב של המושג, לרבות "זכות" הדרושה להוכחת עניין השנוי במחלוקת בין
21 הצדדים (ר' י. קדמי "על הראיות – הדין בראי הפסיקה", חלק שלישי, מהד' תש"ע, 2009 בעמ' 1381-
22 1389). ביהמ"ש רשאי להכריע בתביעה אזרחית על פי הודאת בעל דין כעדות יחידה (ר' בהרחבה קדמי
23 לעיל, עמ' 1191 – 1207). סבורני כי הודאת החייב מחייבת אותו, פועלת לחובתו ומונעת ממנו כעת
24 להתכחש לאמור בגדרה (ר' קדמי לעיל, עמ' 1381-1396).
- 25 47. באשר לטענת החייב והמשיבה כי משנקבע במסגרת ההליך הפלילי שנוהל כנגד החייב בעניין מעשה
26 התרמית, כי החייב קיבל בגין חלקו במעשה התרמית את הסך של 60,000 ₪, הרי שהדבר מהווה
27 השתק כנגד הנאמן, מקובלת עלי טענת הנאמן כי הדבר אינו מהווה מעשה בית דין כלפיו, בהתאם לדיני
28 השתק פלוגתא כפי שאלו נתקבעו בפסיקה. כפי שעמד על כך הנאמן, הרי שהשתק פלוגתא יכול שיקום
29 רק בין אותם בעלי דין, בעניין פלוגתא שכבר נדונה בהידיינות קודמת בניהם, כאשר כלפי הצד שכנגדו
30 מועלית טענה זו, ניתן יומו בבית המשפט ביחס לאותה פלוגתא, וההידיינות הסתיימה בהכרעה מפורשת
31 או מכללא של בית המשפט באותה פלוגתא, בקביעת ממצא פוזיטיבי. תנאים אלו הינם תנאים
32 מצטברים (ר' אורי גורן, 'סוגיות בסדר דין אזרחי', מהדורה 11, 2013, עמ' 178; ע"א 1041-97 אבי
33 סרוו נ' נעלי תומרס בע"מ, נד (1) 642). בענייננו, הרי שלכל הפחות לא נתקיים התנאי הראשון

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2406-06 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

1 והבסיסי כי קיימת זהות בין בעלי הדין, שכן במסגרת ההליך הפלילי שנוהל כנגד החייב, לא היה
2 הנאמן, ואף לא נושי החייב, כלל צד להליך, שנוהל למעשה אל מול המדינה בלבד ושותפיו האחרים של
3 החייב למעשה המרמה לכל היותר. משאין מדובר באותם בעלי דין, ואף לא בין בעלי דין שקיימת 'קרבה
4 משפטית' בניהם, הרי שלא קם בעניינו השתק עילה כלפי הנאמן, ואין אף צורך לבחון את יתר התנאים
5 הנדרשים לקיומה של השתק פלוגתא (אשר ביני לביני יוער כי ממילא על פניו לא נראה כי מתקיימים
6 בקפידה גם יתר התנאים) (ר' והשווה: ע"א 9551/04 **אספן בניה בע"מ נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו
7 (12.10.2009))

8 48. אין באמור לעיל כדי לדחות על הסף את עצם השימוש שעושים החייב והמשיבה בהכרעה שניתנה
9 במסגרת ההליך הפלילי. כידוע, **סעיף 42א(א) (לפקודת הראיות [נוסח חדש] תשל"א-1971** קובע כי
10 "הממצאים והמסקנות של פסק דין חלוט במשפט פלילי, המרשיע את הנאשם, יהיו קבילים במשפט
11 אזרחי כראיה לכאורה". יחד עם זאת, ספק אם בענייני אם ניתן לומר בוודאות מלאה כי יש מקום
12 לראות בפסק הדין כראיה לכאורה בכל הקשור לקבלת התמורה המדויקת מכספי המרמה, שכן פסק
13 דין במשפט אזרחי ישמש כראיה לכאורה רק מקום בו הורשע הנאשם, תוך תפיסה כי הרשעת הנאשם
14 בוססה מעל לכל ספק סביר, להבדיל מרמת ההוכחה הנדרשת במשפט אזרחי (ר' והשווה: רע"פ
15 2976/01 **בתיה אסף נ' מדינת ישראל**, נו (3) 418 (05.02.2002), פסי' 35-38), אולם בעניינינו הנאשם
16 הורשע, בין היתר, בקבלת הסך של 60,000 ₪ בלבד בגין מעשה המרמה, בעוד שהנאמן טוען כי למעשה
17 החייב קיבל לחלקו סכום גבוה הרבה יותר. מכל מקום, לא מצאתי להרחיב בעניין זה, שכן הגם ונראה
18 בהכרעה בהליך הפלילי שנוהל כנגד הנאשם ראיה לכאורה, הרי שלדעתי הרים הנאמן את הנטל לסתור
19 ראיה בחקירת החייב בפניו, אשר הודה בדבר קבלת סכום כספי גבוה יותר, ואשר כאמור לעיל הינה
20 מהימנה עלי. זאת כאשר מנגד החייב והמשיבה לא סתרו, הלכה למעשה, את טענות הנאמן כי הקביעה
21 בדבר קבל החייב את הסך של 60,000 ₪ בהליך הפלילי לא התבססה על ממצא פוזיטיבי כלשהו אלא
22 על חקירת החייב בלבד, ועל האמון שניתן לדבריו אלו מצד המערכת. עניין זה עולה גם לאחר עיון בגזר
23 דינו של החייב במסגרת ת.פ. 40073/02 **מדינת ישראל נ' דוד גולן ואח'**, מיום 7.10.2003 (ודוק, הכרעת
24 הדין ניתנה ביום 18.6.2003 על סמך הודיית הנאשמים בכתב האישום), ומעיון בערעור שהוגש לאחר
25 מכן לבית המשפט העליון במסגרת ע"פ 9788-03.

26 49. עוד מצאתי לקבל את טענת הנאמן כי נסיבות החיים של החייב והמשיבה, בתקופה בה נרכשה הדירה,
27 יש בהן ללמד לכאורה על מצבה הפיננסי של המשיבה כבר בעת רכישת הדירה. ודוק, דירת המגורים
28 הקודמת של החייב והמשיבה ברח' אלקלעי בראשון לציון, נרכשה, גם לטענת המשיבה, על ידי החייב
29 והמשיבה **יחד**, לטענת המשיבה- על מנת לנצל הטבות של משרד השיכון, וכאשר כעולה מכתבי הטענות,
30 התגוררו החייב והמשיבה בדירה זו יחד. עוד עולה, כי משהחייב והמשיבה לא עמדו בתשלומי
31 המשכנתא השוטפים, פעל הבנק המשכן למימוש זכויות החייב והמשיבה באותה דירת המגורים
32 באמצעות כונס נכסים. כמו כן, כפי שעולה ממכתבו של כונס הנכסים דאז, עו"ד סטמרי, שצורף
33 לבקשת ביטול ההענקה, הדירה הנ"ל נמכרה לאחר אישור ראש ההוצאה לפועל ביום 27.6.2001, כאשר
34 לאחר המכירה לא נותרה יתרת תמורה לחלוקה לבני הזוג. בנסיבות אלו מסכים אני כי על פניו משדירת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2406-06 מרקדו ואח' נ' כנוס נכסים רשמי תל אביב ואח'

- 1 מגורים נמכרת במסגרת כינוס נכסים בשל אי עמידה בתשלומי משכנתא, יש בכך כדי להצביע כי מצבו
2 הפיננסי של בעל הדירה אינו מן המשופרים, וכי אין ברשותו ממון משמעותי, למצער לא באופן נזיל,
3 שאילו היה הדבר כך, הדעת נותנת כי אותו בעל דירה לא היה מגיע למצב של פיגור בתשלומי המשכנתא
4 עד כדי מכירת הדירה בכינוס נכסים, או לכל הפחות מסדיר את חוב המשכנתא שלו, על מנת למנוע
5 את מכירת דירת מגוריו. בעניין זה לא נעלמה מעיני טענת המשיבה בתגובתה לבקשת צו איסור
6 הדיספוזיציה, כי בסיכום שנערך בינה לבין החייב הוטל על החייב לשאת בתשלומי המשכנתא, וכי הוא
7 זה שלא נשא בתשלומים אלו. יחד עם זאת, משהטענה נזנחה בשלב התגובה לבקשת ביטול ההענקה
8 ובשלב הסיכומים, ומשלא הובאה כל ראיה לתמיכה בטענה זו, לא מצאתי להידרש אליה.
- 9 50. בכל הנוגע בכל הנוגע לטענת הנאמן כי אופן רכישת הדירה יש אף בו לתמוך בבקשתו, מצאתי לקבל
10 אף טענה זו; כך למשל, במסגרת תגובת המשיבה לבקשת צו איסור הדיספוזיציה, טענה המשיבה כי
11 לאחר פינויה מדירת המגורים הקודמת שלה ושל החייב, אשר מומשה על ידי הבנק המשכן, עזב החייב
12 את הדירה והתגורר אצל חבר. כמו כן, במסגרת חקירתה אצל המנהל המיוחד מיום 19.5.14 (דו"ח
13 החקירה צורף לבקשת ביטול ההענקה) טענה המשיבה במפורש כי לא היתה בקשר עם החייב בתקופה
14 בה נרכשה הדירה, כדלקמן:
- 15 " נאמן: ניסים עזר לך ברכישת הדירה?
16 רינה: איפה הוא היה? ... הוא לא עזר בכלום, גם לא בבחירת הדירה וגם לא היה לו כסף.
17 נאמן: סיפרת לו שאת רוצה לרכוש את הדירה הזו?
18 רינה: כבר בשנת '97 הייתה הפרדה רכושית מוחלטת ויש פס"ד הצהרתי בעניין מאותה השנה.
19 נאמן: זאת אומרת בתקופה שבה את קונה את הדירה אין לך שום קשר עם נסים.
20 רינה: לא ממש לא.
21 נאמן: מתי הפעם הראשונה שניסים מגיע לדירה?
22 רינה: אחרי שהוא משתחרר מהכלא"
- 23 51. למותר לציין כי המשיבה חתמה בסיפת הפרוטוקול על כי הצהרותיה אלו הינן אמת.
- 24 52. דא עקא, כמתואר לעיל, הרי שהנאמן חקר ובדק עניין זה עם מוכרי הדירה דאז, מר וגברת רולניק,
25 כאשר מר רולניק אישר הן בחקירתו אצל הנאמן, והן מאוחר יותר במסגרת חקירתו בדיון שבפני מיום
26 20.7.15, כי החייב והמשיבה יחד באו להתרשם מהדירה, כאשר החייב אף טען בפניו כי משהו
27 בשירותים לא מצא חן בפניו והוא מתכוון "להרוס הכל ולבנות הכל מחדש", וכי הן החייב והן
28 המשיבה ביקשו שניהם יחד להתמקח על סכום קטן במחיר (ר' עמ' 2 לפרוטוקול החקירה). סך הכל
29 ציין מר רולניק בחקירתו כי החייב והמשיבה הגיעו יחד כמה פעמיים, וכי ההתרשמות הכללית הייתה
30 שהינם זוג (עמ' 2 שו' 32- עמ' 3 שו' 1 לפרוטוקול הדיון):

31

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2406-06 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

1 "ש. הם באו ואמרו שנחנו זוג?"

2 ת. כן. הגב' אמרה אני יביא [הטעות במקור-ד.ח.] את הילדים, את בעלי. ונראה לי שהם
3 זוג".

4

5 53. אף הגב' רולניק בחקירתה, אישרה נוכחות החייב בהליך המכירה. לדבריה, הרי שהחייב התמקח קצת
6 על המחיר, ושהוא אמר לה מסיבוב בדירה שהוא רוצה לשנות דברים, לזיכרונה את האמבטיה (ר' עמ'
7 5 לפרוטוקול הדיון). בנוסף ציינה בעדותה הגב' רולניק את הדברים הבאים:

8 "עשינו זכרון דברים באותו יום והכל רץ, היתה פעם אחת שהאדון ניסים התקשר וביקש
9 דחיה בתשלום והסכמתי, כי היתה לנו אפשרות אז. ואחרי זה התקשר שיצא 13 לחודש
10 וביקש לדחות בגלל אמונה תפלה של אשתו. אני הבנתי שהם בני זוג, לא זוכרת כיצד הם
11 הציגו את עצמם. זכרון הדברים נעשה בכתב, והוא לא חתם עליו, כשזה הגיע לחתימה
12 הוא אמר שרק היא חותמת ולא שאלתי למה".

13 54. בחקירה נגדית שנערכה לבני הזוג רולניק, לא נסתרה גרסתם. מצאתי לתת אמון בעדותם של בני הזוג
14 רולניק - העדים הניטרליים חסרי האינטרס האישי ככל שהדבר נוגע לשיחותיהם ולמו"מ שקיימו עם
15 החייב והמשיבה מס' 2, וביקוריהם של הנ"ל בדירה. עדותם של בני הזוג מחזקת את גרסת הנאמן כי
16 החייב היה חלק בלתי נפרד מרכישת הדירה ופעל כמי שרוכש אותה (יחד עם אשתו) בפועל. לא ניתן
17 להצביע על אינטרסים זרים שבבסיס עדותם של בני הזוג (ר' ע"פ 4443/10, שבתאי קחקוזאשווילי נ'
18 מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.12.12); ע"א (מרכז) 12082-09-15, דיין נ' רובין ואח' (פורסם בנבו,
19 24.3.16)).

20 55. בנסיבות העניין, ובשים לב לכל האמור לעיל, מצאתי כי הנאמן הרים את נטל ההוכחה המוטל עליו
21 בדיון האזורי, בהתאם לתנאיו של סעיף 96 לפקודת פשיטת הרגל. לעניין זה, הודאת החייב בדבר
22 קבלתו סכום כספי גבוה יותר מהסכום שנקבע בהליך הפלילי (הודאה אשר כאמור לא מצאתי להתעלם
23 ממנה), בדיוק בתקופה בה נרכשת הדירה, בשים לב כי דירת המגורים הקודמת של בני הזוג כונסה
24 בכינוס נכסים בשל אי עמידה בתשלומי המשכנתא של החייב והמשיבה, עניין שיש בו כשלעצמו להוות
25 ראיה לכאורה למצב כלכלי, כאשר הסכם המכר של הדירה נחתם ביום 20.05.2001 עוד קודם שהדירה
26 הקודמת נמכרה, וכאשר ממילא ממכירת הדירה הקודמת לא נותר לחייב ולמשיבה דבר, ובהינתן
27 שהחייב היה מעורב באופן פעיל ברכישת הדירה (ולעניין זה מקובלים עלי לגמרי עדויות הזוג רולניק
28 בחקירותיהם, כאשר לזוג רולניק אין כל אינטרס זר בבקשה דנן, וכאשר עדותיהם לא נסתרו בחקירה
29 הנגדית), לרבות סיורים בדירה, הערותיו של החייב במהלך הסיור כי הוא רוצה לשפץ את
30 השירותים/אמבטיה, ומעורבותו בתשלומים לדירה, הן בדרך התמקחות על מחיר, והן בשיחת הטלפון
31 לגב' רולניק בה ביקש דחיה של אחד התשלומים בגלל אמונה תפלה של אשתו, מהווים אינדיקציות
32 שדי בהן לעניין הטענה כי כמחצית ממקורם הכספי של תמורת הדירה הינם מאת החייב, וכי רישום
33 הדירה על שמה של המשיבה בלבד הינו רישום למראית עין, ומהווה הענקה בטלה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2406-06 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

56. משהרים הנאמן את הנטל המוטל עליו בעניין זה, הרי שהנטל להפריך את טענות הנאמן עובר אל כתפי המשיבה והחייב. לעניין זה, הרי שבשום שלב, לא העלתה המשיבה טענות מבוססות ומבוררות לעניין מקורם של כספי רכישת הדירה, וכל שנטען היה כי הדירה מומנה בעזרת הוריה ומכספים שהיו לה, כאשר יוער כי גם טענות אלו לוו בסתירות מסוימות. כך למשל במסגרת חקירתה בפני המנהל המיוחד טענה המשיבה כי עובר לרכישת הדירה היו ברשותה סך של 90,000 ₪ ואילו היתרה ממונה באמצעות הוריה והלוואה מהבנק, ובסיכומים מטעמה כתבה המשיבה כי הדירה ממונה באמצעות כספי הדירה הקודמת, הוריה והלוואה מהבנק. לסתירות נוספות ר' לעיל, במסגרת תגובות הנאמן. כך או כך, הרי שהמשיבה לא הציגה ראיות פוזיטיביות לרכישת הדירה על שמה. כל שהוצג, במסגרת התצהיר שצירפה המשיבה ביום 7.4.14 לתמיכה בתגובתה לבקשת צו איסור הדיספוזיציה, הינם מספר אסמכתאות להעברת התשלומים למוכרים-בני הזוג רולניק, אולם לא במסגרת תגובתה ולא במסגרת התצהיר שצורף לאחר מכן, לא צירפה המשיבה שום פירוט או הסבר כלשהו לאסמכתאות אלו. כפי שעמד על כך הנאמן בבקשתו לביטול ההענקה, הרי שמעיון במסמכים שצורפו לא ניתן ללמוד על מקור הכספים כלל, ורי לעניין זה את תגובתו כפי שפורט לעיל.

57. המשיבה במסגרת תגובותיה לבקשת ביטול ההענקה, וכן במסגרת הסיכומים שהגישה לאחר מכן, בחרה להתעלם כליל מטענות הנאמן לעניין המקורות הכספיים של התשלומים לדירה. יתרה מזאת, מעיון במסמכים שצירפה המשיבה לעניין תמורת הדירה, לא ניתן שלא להבחין כי לא צורף מסמך בנקאי המאשר העברת סך של 90,000 ₪ ישירות מחשבונה של המשיבה לידי הרוכשים, עניין אשר אינו עולה בקנה אחד עם טענותיה הקודמות. אשר על כן, ומשטענות הנאמן לעניין זה מקובלות עלי לחלוטין, לא ניתן אלא לקבוע כי המשיבה לא הרימה את הנטל המוטל עליה להפריך את טענותיו של הנאמן.

בשים לב למסמכים המהותיים אשר לא הוצגו על ידי המשיבה ולעובדה כי לא מצאה אף להעיד את הוריה או קרובי משפחה אחרים מטעמה, כמי שלטענתה (או לטענת החייב) הלוו לה כספים, הרי שמחדליה אלו מיוחסים לחובתה באופן הפועל לרעת גרסתה, שלא נמצאה מוכחת כמתחייב (ר' ע"א 548/78 שרון נ' לוי, פד"י לה (1) 736; ע"א 2275/90 חימה נ' רוזנברג פד"י מז (2) 605, 614).

בע"א 9656/05 שוורץ נ' רמנוף חברה לסחר וציוד בניה בע"מ (פורסם בנבו, 27.7.2008), נפסק בין היתר:

"לעתים, הדרך שבה מנהל בעל דין את עניינו בבית המשפט הינה בעלת משמעות ראייתית, באופן דומה לראייה נסיבתית, וניתן להעניק משמעות ראייתית לאי הגשת ראייה. התנהגות כגון דא, בהעדר הסבר אמין וסביר - פועלת לחובתו של הנוקט בה, שכן היא מקימה למעשה חזקה שבעובדה, הנעוצה בהיגיון ובניסיון החיים, לפיה דין ההימנעות כדין הודאה בכך שלו הובאה אותה ראייה, היא הייתה פועלת לחובת הנמנע ותומכת בגרסת היריב. בדרך זו ניתן למעשה משקל ראייתי לראיה שלא הובאה".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2406-06 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

- 1 (ר' גם : ת.א. (ת"א) 1599/05 **ישרוף מלונות נ' מלון עדי אילת** (פורסם בנבו, 27.6.12); ת.א.(ת"א)
2 2100/09 **שמש נ' הלוי** (פורסם בנבו, 31.3.16)).
- 3 58. בכל הנוגע לחריגים לסעיף 96 לפקודת פשיטת הרגל, אשר הרלוונטי בענייננו הינו החריג הקבוע בסעיף
4 96(ג) לפקודת פשיטת הרגל, הרי שכפי שעמדתי על כך קודם, רף ההוכחה המוטל על בעל תפקיד, כפי
5 שנקבע בפסיקה, הינו קטן, באשר מטבע הדברים המידע לעניין זה מצוי אצל הצדדים בניהם בוצע
6 ההענקה. לפיכך, ככל ולא תובא ראיה לסתור מצד הנתבע, יוטל נטל ההוכחה עליו.
- 7 59. במקרה שלפני, בשים לב לכל האמור לעיל, נראה בעיני כי הנאמן הרים את הנטל גם בעניין היעדר
8 תמורה ותום לב, אשר הינם מקנים הגנה לנתבע מקבל ההענקה, בהתאם לסעיף 96(ג) לפקודת פשיטת
9 הרגל, כך שגם בעניין זה עובר כעת הנטל את כתפי המשיבה. לעניין היעדר תמורה, הרי שהמשיבה לא
10 הראתה בשום שלב כי כנגד רישום הדירה על שמה העניקה לחייב תמורה כלשהי, מלבד טענה שנטענה
11 בלשון רפה במסגרת סיכומי החייב כי יש לראות בביצוע ההענקה, ככל וייקבע כי מדובר בהענקה,
12 הענקה כנגד חוב המוזנות שחב החייב למשיבה. משטענה זו לא הוכחה כדבעי והועלתה רק בשלב זה,
13 לא מצאתי להידרש אליה. נוכח קביעה זו הרי שאין צורך להידרש גם לסוגיית תום הלב, שכן מדובר
14 בתנאים מצטברים, כאשר מעבר לצריך יוער כי גם עניין תום ליבה המשיבה הינו פגום ומוטל בספק,
15 ודי בניסיונותיה לטשטש את אופן רכישת הדירה כמפורט לעיל, לצורך כך.
- 16 **סוף דבר**
- 17 60. אכן, החייב לא חתם בפועל על ההסכם לרכישת הדירה. נפסק כי אין צורך חיוני בחתימת רוכש. הלכה
18 היא כי חתימה על הסכם אינה הכרחית ומהווה יסוד ראייתי בלבד (ר' ע"א 571/97 **זירות מקסים נ'**
19 **ג'רבי פ"ד לז' (1) 589**; ע"א 662/86 **בוטקובסקי נ' אליהו גת פ"ד מד' (1) 57**; ע"א 380/88 **טוקאן נ'**
20 **אלנשיבי פ"ד מה' (5) 410**).
- 21 61. בהתאם לאמור לעיל ולאחר שבחנתי את הראיות ושקלתי את העדויות שבאו בפני, מצאתי לקבוע כי
22 לחייב חלק (מחצית) ברכישת הדירה וכי רישום הדירה על שמה של אשתו בלבד, נועד להסוות את חלקו
23 המגיע כדי 50% בדירה, מפני נושיו.
- 24 62. בנסיבות בהן החייב לפי **הודאתו** קיבל לידיו את הסך של 300,000 ₪ (ואולי אף יותר - 420,000 ₪)
25 ולמעלה ממחצית התמורה **ששולמה למוכרים באופן ישיר** [תשומת הלב כי הדירה נרכשה תמורת
26 הסך של 172,000 דולר, כאשר כעולה מהאסמכתאות שצירפה המבקשת, שעררו היציג של הדולר לפיו
27 התבצעה ההמרה לשקלים, עמד באותה העת על הסך של כ-4.138 ₪. קרי, בהמרה לשקלים נרכשה
28 דירה בסך של כ-710,000 ₪. לאחר הפחתת ההלוואה מהבנק בגינה נרשמה משכנתא על הנכס (נלקחה
29 הלוואה על הסך של כ-210,000 ₪), היתרה לתשלום ששולמה ישירות למוכרים (בני הזוג רולניק) עמדה
30 על הסך של כ-500,000 ₪], וכאשר בכל מקרה מדובר בדירת מגורים המשותפת לחייב ולאשתו שהינם
31 נשואים, הרי שלא נותר אלא לקבוע כי לחייב (לכל הפחות) **מחצית** מן הזכויות בדירה, וכי הנאמן
32 רשאי להיכנס בנעלי החייב לעניין זכויות אלו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

פש"ר 2406-06 מרקדו ואח' נ' כונס נכסים רשמי תל אביב ואח'

1

2 63. אין בהחלטתי זו כדי לפגוע ברישום המשכנתא לטובת בנק הפועלים, וזאת תחול אף על חלקו של
3 החייב בדירה.

4 64. הנאמן יפעל לתיקון רישום הזכויות בדירה כמתחייב מפסק דין זה בהקדם .

5 65. בנסיבות העניין ולפנים משורת הדין, אין צו להוצאות.

6

7

8

9

ניתן היום, ג' סיוון תשע"ו, 09 יוני 2016, בהעדר הצדדים.

10

דורון חסדאי, שופט

